

Maakt van opvang een beleving!

Pedagogisch beleidsplan Buiten-BSO In het Wild

November 2022

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Pedagogische visie: Basishouding en pedagogische speerpunten.....	4
3. Het pedagogisch beleid in de praktijk	6
3.1 Omgeving: Ruimte, inrichting en materialen	6
3.2 Programma en activiteiten aanbod.....	7
3.3 Interactievaardigheden en de basisdoelen	9
4. Volgen en stimuleren van de ontwikkeling	16
5. Eten en drinken op de BSO.....	18
6. Samenwerken met ouders	18
7. Pedagogisch beleidskader	20
8. Personeelsbeleid/opleidingsplan	22

1. Inleiding

BSO In het Wild is een buiten-BSO. Met de natuur als onuitputtelijke inspiratiebron, staat bij ons alles in het teken van beleven en doen! Een stoere BSO, die aangepast aan de leeftijd van de kinderen, zoveel mogelijk naar buiten gaat om de natuur van dichtbij mee te maken. Spelen met zand en modder, struinen door bos en veld, sporen zoeken, vuur maken, eetbare planten zoeken, koken op vuur, onderkomens bouwen, noem maar op! Bij ons mag je vies worden, grenzen verleggen, vallen en weer opstaan! Het is een belevenis om op onze BSO te zijn! Zon, regen, wind, kou, vorst, sneeuw, super-heet, licht of donker, er is altijd wat te beleven. Op zoek naar het avontuur bij de BSO of op struin, de velden in, de sloten over of in! BSO In het Wild is een kleinschalige BSO met een groep van maximaal 15 kinderen in de basisschoolleeftijd.

Voordelen van spelen en ontdekken in de natuur

We kiezen bewust voor spelen en ontdekken in de natuur. Dit draagt namelijk bij aan een gezonde ontwikkeling van het kind en heeft veel voordelen:

- Kinderen leren op hun eigen lichaam vertrouwen; ze leren hun eigen krachten en grenzen kennen, en ontwikkelen deze spelenderwijs.
- Door buitenspelen ontwikkelen kinderen niet alleen hun motorische en creatieve vaardigheden, door onder andere bushcraft activiteiten leren ze ook te vertrouwen op elkaar en samen te werken. Vaardigheden die in hun verdere leven van belang zijn.
- Buitenspelen is gezond. Je bouwt er een natuurlijke weerstand mee op en veel bewegen, zonlicht en zuurstof dragen bij aan een gezond lichaam.
- Ook het aspect van de natuureducatie en bushcraft vinden we belangrijk. Daarmee bedoelen we het ontwikkelen van waardering voor de natuurlijke omgeving en het daarin kunnen overleven. Vragen als hoe maak je vuur zonder lucifers en welke wilde planten kun je eten? Kinderen raken vertrouwd met dieren en de natuur en alles wat daar mee te maken heeft.

Rust en ontspanning in buiten zijn

We willen kinderen laten ervaren dat buiten zijn en het beleven van de natuur in al haar facetten een weldadige rust en ontspanning met zich meebrengt. Denk aan het stoken van een vuurtje en daar je eigen eten op koken, het staren naar de sterren, het genieten van geluiden in het bos, het actief bezig zijn, het aangaan van uitdagingen en leren van nieuwe vaardigheden. We gaan voor het één zijn met de natuur en dus vooral genieten van de kleine dingen die we tegenkomen.

Ontdekken op eigen manier en tempo

BSO In het Wild is een ontdekkingstocht in het 'wild'. Kinderen willen bewegen, zeker na uren op school zitten. Kinderen kunnen bij ons rennen, springen, ontdekken, zich vuil maken, verstoppen, vallen en weer opstaan. Ze gebruiken al hun zintuigen om de wereld om zich heen en de natuur te ontdekken. BSO In het Wild is dus een actieve BSO die met de nodige rustpunten kinderen uitdaagt om de wonderen van de natuur te ervaren. Dit doen we door middel van onder andere bushcraft. Bij BSO In het Wild valt er genoeg te ontdekken. Voor ieder kind, op de eigen manier en in het eigen tempo. Want ieder kind is uniek.

Waar wij voor staan in het werken met kinderen: Voor puur, voor meer met minder, voor uitdagingen aangaan, voor bewegen, voor pret maken! Lekker buiten bezig zijn!

In dit pedagogisch beleidsplan gaan we uitvoerig in op onze werkwijze.

2. Pedagogische visie: Basishouding en pedagogische speerpunten

In dit hoofdstuk beschrijven we onze pedagogische visie. Deze visie komt tot uiting in onze basishouding en de pedagogische speerpunten. De pedagogische speerpunten zijn kenmerkend voor BSO In het Wild.

Basishouding

Op onze BSO worden kinderen gezien. Dat doen we door elk kind neutraal en met een open blik te zien en te horen. Zo leren we ieder kind kennen zoals het is en zien we groei en ontwikkeling. Ieder kind krijgt de vrijheid en de ruimte om zijn eigenheid te ontplooien. We stemmen ons dus af op het kind. Dat doen we door sensitief-responsief te reageren, maar ook door vanuit inzicht in ontwikkelingsfasen omstandigheden te creëren waarin kinderen zich vrij en gezond kunnen ontwikkelen.

Afstemmen op een kind of situatie gebeurt altijd vanuit een positieve blik. We vragen ons dan af wat er gebeurt en wat het kind of de kinderen in deze situatie van ons vragen. Vervolgens reageren we daar passend op.

Ieder kind geeft zelf het tempo van ontwikkeling aan. We spelen hierop in door goed te kijken naar wat kinderen aan materiaal of hulp nodig hebben en dit aan te bieden. Tegelijkertijd speelt ook de groep een belangrijke rol. Het kind kan de eigen individualiteit ontwikkelen binnen de sociale context van de groep.

Pedagogische speerpunten

De natuur als bron:

We zijn altijd buiten, in weer en wind. We leven buiten, maken vuur, een beschutte plek en spelen in het bos. Zon, regen, wind, kou, vorst, sneeuw, super-heet, licht of donker, er is altijd wat te beleven. We gaan voor het één zijn met de natuur en genieten van de kleine dingen die we tegenkomen. We stralen als pedagogisch medewerkers uit dat elk weer zijn eigen charme heeft: 'Regen, ja leuk!'. Onder alle omstandigheden is er iets te ontdekken, beleven en ervaren. We gaan voor meer met minder.

Bewegen in weer en wind:

Bewegen gaat buiten als vanzelf. En ook daarin hebben we als pedagogisch medewerkers een voorbeeldrol. We zijn een actieve BSO, die met de nodige rustpunten kinderen uitdaagt om de wonderen van de natuur te ervaren.

(niet) Vies van avontuur, vallen en weer opstaan:

De BSO is een belevenis! Op zoek naar het avontuur bij de BSO of op struin, de velden in, de sloten over of in! De BSO is avontuurlijk, speels, leuk, stoer en soms een beetje stout. Vies worden hoort erbij en is zelfs gezond! Kinderen die vies mogen worden, krijgen de omgeving/natuur letterlijk binnen en bouwen daardoor weerstand op. De darmflora vaart er bijvoorbeeld wel bij als kinderen modder binnen krijgen en planten eten die groeien in de omgeving (uiteraard kijkend of dit niet vlak bij een drukke weg is of op een honden uitlaatplek). Na toiletbezoek wassen we uiteraard onze handen. Als pedagogisch medewerkers zijn we er zelf ook niet vies van om vies te worden. Ook hierin hebben we een voorbeeldrol richting de kinderen.

Ook een bult, schram, wondje of blauwe plek is normaal vinden wij. Het buitenspelen en ontdekken gaat gepaard met vallen en opstaan en “risico’s”. Kinderen vinden het leuk om iets spannends te doen. Ergens op te klimmen, van iets hoogs te springen, over de sloot te springen, over iets glads te lopen. Te voelen wanneer ze te ver gaan.... Juist door risico’s te nemen leren kinderen veilig te spelen. Door uitdaging verleggen ze grenzen. Wij vinden dat kinderen recht hebben op avontuur. Bij BSO In het Wild krijgen kinderen alle kans daarvoor.

Nieuwe dingen leren:

Er is voor ieder kind genoeg te ontdekken, op zijn eigen manier en in zijn eigen tempo. We helpen daarbij niet te snel, we helpen en ondersteunen kinderen om het zelf te doen. In de natuur ontwikkelen kinderen hun zelfredzaamheid en vindingrijkheid. We bieden geregeld nieuwe activiteiten en materialen aan, zodat kinderen weer op nieuwe ideeën komen.

Zelf keuzes maken waar het kan (kinderparticipatie):

Wij vinden het belangrijk dat kinderen zelf keuzes kunnen maken. We ondersteunen kinderen in het kenbaar maken van hun wensen en creëren een sfeer waarin zij zich veilig voelen. We ontvangen hun initiatieven en spelen hierop in. Er is genoeg te doen op de BSO, maar er is ook ruimte voor kinderen om zich te kunnen vervelen en even lekker niets te doen. Door een moment rust te nemen, laden kinderen zich weer op en tijdens rust ontstaan vaak weer nieuwe ideeën.

Vertrouwen, samenwerken en lol hebben:

In de natuur leren kinderen op hun eigen lichaam vertrouwen. Ze leren hun eigen krachten en grenzen kennen, en ontwikkelen deze spelenderwijs. Daarnaast leren de kinderen door samen activiteiten te ondernemen te vertrouwen op elkaar en samen te werken. Samen zorgen we voor een gezellige tijd in een ontspannen sfeer.

3. Het pedagogisch beleid in de praktijk

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe onze pedagogische visie tot uiting komt in de praktijk. We onderscheiden daarbij drie pijlers van pedagogische kwaliteit: De omgeving met de ruimte, inrichting en materialen, het programma en activiteiten aanbod en de interactievaardigheden. Voor deze drie pijlers maken we een vertaalslag van onze pedagogische visie naar de praktijk: hoe zie je onze pedagogische visie terug in deze drie pijlers?

3.1 Omgeving: Ruimte, inrichting en materialen

De natuur als derde pedagoog

De natuur is onze belangrijkste (speelleer)omgeving. We zien de natuur dan ook als onze derde pedagoog, die een heel scala aan ontwikkelingsmogelijkheden biedt. En ook binnen de natuur blijven we niet altijd op de gebaande paden. We vinden het een meerwaarde voor de natuurbeleving en de avonturen om ook van de paden af te gaan!

Onze omgeving, de natuur, biedt kinderen de mogelijkheid om risico's te nemen en uitdagingen aan te gaan. Ieder op zijn of haar eigen niveau. In de natuur worden alle ontwikkelingsdomeinen aangesproken. Denk voor de motorische en cognitieve ontwikkeling bij uitstek aan voorbeelden als boomklimmen of het bouwen van een hut. In het spel, en de activiteiten die we aanbieden wordt volop een beroep gedaan op de vindingrijkheid en creativiteit van kinderen, bijvoorbeeld bij het eerder genoemde bouwen van een hut, maar bijvoorbeeld ook bij de natuurkunst die we maken. Onze basis is het BSO-terrein, maar we spelen ook geregeld op andere plekken in de omgeving. We gaan namelijk regelmatig op struin en lopen door verschillende gebieden. In het vervolg van dit hoofdstuk beschrijven we een aantal kenmerkende aspecten van de omgeving op onze BSO.

Schuillocatie

In principe zijn we buiten, maar we hebben ook een verwarmde binnenlocatie waar we gebruik van maken als het 'slecht' weer is. Dat is ons eigen lokaal in het scoutinggebouw, waar zich ook de toiletten en de keuken bevinden. In het lokaal kunnen we spelletjes doen, knutselen, timmeren, lezen, etc.

Natuurlijke en open einde materialen

Wij hebben bewust weinig speelgoed in de traditionele betekenis van het woord. De natuur biedt ons een schat aan materialen en daar voegen we zogenaamde open einde materialen (ook wel loose parts genoemd) aan toe. Het kenmerk van zowel materialen uit de natuur als open einde materialen is dat ze op heel veel verschillende manieren kunnen worden gebruikt in het spel. De ene keer is een tak een vliegtuig, de andere keer een pijl en boog en morgen is het onderdeel van een hut. Door het gebruik van dit soort materialen kunnen de kinderen helemaal opgaan in hun eigen spel en in contact komen met de natuur. De fantasie en creativiteit van kinderen wordt zo volop aangesproken! We bieden ook geregeld nieuwe materialen aan, zodat kinderen weer op nieuwe ideeën komen.

Niet alledaagse materialen: zagen, messen en bijlen

Op onze BSO mogen kinderen met hout lekker timmeren, hutten bouwen, vuur maken of wat ze maar kunnen bedenken! Iets zelf maken stimuleert de creativiteit, vindingrijkheid en het zelfvertrouwen. Bij het werken met hout maken de kinderen gebruik van spijkers en hamers, zagen en/of messen. Dit organiseren we natuurlijk wel op een veilige manier! Ook hout hakken gebeurt op de BSO; kinderen leren onder begeleiding omgaan met een bijl.

Het knutselen gebeurt ook zoveel mogelijk met natuurlijke materialen. Prachtige mandala's worden er gemaakt van eikels, blaadjes, veren, steentjes, bloemen, etc. Of een natuurschilderij met een lijstje

van takken. We hebben ook meestal wel wol, draad, touw en scharen bij ons zodat er een tak mooi versierd kan worden.

Veelzijdigheid van de natuur

De kinderen worden uitgedaagd door de natuur omdat er altijd wat te beleven is. Hoewel we geregeld op dezelfde plekken komen, is geen dag hetzelfde! Het uiterlijk van het bos, de wei, de plekken waar we veel struinen veranderen dagelijks. Het weer en de seizoenen spelen een grote rol. Als het regent is het heel anders dan als de zon schijnt. De seizoenen veranderen, bladeren vallen, of er komen juist weer bladeren aan de bomen. Ieder seizoen geeft zijn eigen cadeaus en brengt eigen mogelijkheden met zich mee. Als het warm is kunnen we op het gras liggen of lekker rollebollen, kunnen we vissen met visnetten, pootjebaden, op blote voeten lopen. Als het regent lopen we door de plassen, roeren we in de modder. Als het vriest glijden we over het ijs, of hakken we in de ijsplassen. Door in de natuur te zijn/spelen maken we de seizoenen aan den lijve mee. Onze omgeving verandert dus dagelijks en biedt daarmee heel afwisselende ervaringen voor kinderen in alle ontwikkelingsdomeinen.

Samen of alleen maar altijd deel van het geheel

Doordat we vaak in beweging zijn in de natuur of juist zittend/kokend bij het vuurtje, kunnen we al wandelend of kijkend in de vlammen samen 'babbelen'. Als vanzelf komen kinderen dan vaak met gevoelens of onderwerpen waar ze graag over willen praten. Maar ook als een kind even alleen wil zijn, is er door de grote ruimte altijd wel een plekje waar het kind zich even terug kan trekken.

3.2 Programma en activiteiten aanbod

In deze paragraaf beschrijven we het programma en activiteiten aanbod op de BSO. Dat doen we aan de hand van een beschrijving van een (mid)dag op de BSO. Kenmerkend is dat er veel ruimte is op de BSO, letterlijk én figuurlijk. Kinderen kunnen ontdekken, initiatief nemen, ideeën bedenken en uitvoeren.

'Wij slaan de paaltjes om de wei en daarbinnen is er veel mogelijk!'

Dagritme

Omdat ritme duidelijkheid en houvast biedt en veel kinderen hier behoefte aan hebben, hanteren we een vast ritme in de dag. De onderdelen van de dag staan dus min of meer vast, maar we zijn wel flexibel in de tijden, die passen we eventueel aan als de behoefte van de kinderen daar aanleiding toe geeft.

12.30/45 (eventueel een andere tijd):	De kleuters/eersteklassers worden gehaald. De pakken/overalls worden aangetrokken. Kinderen gaan meestal eerst even spelen (10 minuten ongeveer) en dan gaan we samen lunchen. Daarna gaan we iets doen, bijvoorbeeld hout sprokkelen, vuur maken een onderkomen maken, een speurtocht uitzetten, vrij spelen.
13.15, 14.00 en 14.45	De andere kinderen worden gehaald.
15.00/15	Als we er allemaal zijn en de pakken/overalls zijn aan, dan eten en drinken we wat. Als we bij de vuurplaats eten, mogen de kinderen met hun broodje op een eigen plekje gaan eten. Bijvoorbeeld onder de tarp, in een hutje, bij het vuur, of aan tafel met een Donald Duck. We kijken en bespreken tijdens het eetmoment wat er voor wensen zijn, waar de kinderen zin in hebben en hoe de energie is, en wat we gaan doen. Als er verhalen zijn, luisteren we naar elkaar of we vieren een verjaardag. Een deel van de middag kan er vrij gespeeld worden op het terrein op onze BSO locatie, een deel van de middag mogen kinderen meedoen aan een activiteit.
Ca. 15.30	Na het eetmoment bieden we meestal een voorbereide activiteit aan of we gaan op struin. Er is ook tijd voor spelen, de kinderen hoeven niet (altijd) mee te doen aan de voorbereide activiteit.
Vanaf 17.00	Ophalen door de ouders.

Vakanties zijn zo leuk!

Tijdens de vakantieopvang, wanneer BSO In het Wild de hele dag open is, creëren we een vakantiesfeer en doen we vaak een deel van de dag een activiteit buiten het terrein. Het zijn dagen waarin we de activiteiten kunnen uitdiepen. Het koken op vuur kan ook uitgebreider. Er is meer tijd en echt vakantie! Er is ook lekker veel tijd om 'gewoon' vrij te spelen als daar behoefte aan is. We starten vakantiedagen op de BSO locatie en komen daar ook tegen ophaaltijd weer terug.

Wat is er zoal te doen op de BSO?

- vuurtje maken
- popcorn/soep/broodjes/pannenkoeken/pizza bakken/eigen visje schoonmaken en bakken op een zelfgemaakt vuurtje
- onderkomens/hutten bouwen
- zomers zwemmen in natuurwater of vissen
- struinen door bos en veld
- eetbare planten zoeken
- verstoppertje doen in het bos (ook in het donker met lampjes)
- museumroof/smokkelspel (ook in het donker)
- andere bos-/buitenspelen
- boom klimmen
- creatief: het buitenatelier, vilten, natuurkunst maken
- vrij spelen
- hangen in een hangmat tussen twee bomen
- zintuigenparcours
- blote voetenpad
- stokken/hout snijden

- pijl en boog maken
- hout sprokkelen
- timmeren, zagen hutten bouwen
- fietsen op een crossfiets
- touwtrekken
- stoeien
- (boom)tikkertje spelen
- parcoursjes bouwen
- modderglijbaan
- in de bladeren vallen

En nog véél meer! We bieden geregeld nieuwe activiteiten en materialen aan, zodat kinderen weer op nieuwe ideeën komen.

Bushcraft

Wat wij doen met de kinderen, kun je ook bushcraft noemen. Bushcraft behelst namelijk alles wat nodig is om te leven en overleven in de natuur. Denk aan het gebruik van een mes, het maken van vuur, het vinden (en bereiden) van voedsel of het bouwen van een onderkomen. Bushcraft brengt je dus eigenlijk terug naar de roots. De eenvoudige survival- en bushcrafttechnieken die we kinderen aanbieden, helpen hen om hun zelfredzaamheid en vindingrijkheid verder te ontwikkelen.

Kinderparticipatie

Wij vinden het belangrijk dat kinderen zelf keuzes kunnen maken. Kinderparticipatie is daarom essentieel voor onze manier van werken. Wij ondersteunen kinderen in het kenbaar maken van hun wensen en creëren een sfeer waarin zij zich veilig voelen en hun wensen kenbaar durven maken. We ontvangen hun initiatieven en spelen hierop in. We helpen kinderen keuzes te maken als ze dit moeilijk vinden. We stemmen onze manier van handelen steeds af op het ontwikkelingsniveau van het individuele kind en hanteren daarbij bewust de interactievaardigheden.

3.3 Interactievaardigheden en de basisdoelen

De vier pedagogische basisdoelen vormen de uitgangspunten van het pedagogisch handelen. Het gaat om 1) het bieden van emotionele veiligheid in een veilige en gezonde omgeving, 2) het bevorderen van persoonlijke competentie, 3) het bevorderen van sociale competentie en 4) socialisatie door overdracht van algemeen aanvaarde waarden en normen. Door de zes interactievaardigheden geven we invulling aan de pedagogische basisdoelen. Met de interactievaardigheden bestrijkt de pedagogisch medewerker namelijk alles wat een kind nodig heeft: de zorg voor veiligheid en welbevinden, autonomie en participatie, spelen, leren en sociale relaties.

Wanneer kinderen aan ons zouden vragen hoe goede interactie bijdraagt aan hun ontwikkeling zouden we dat als volgt kunnen uitleggen:

Emotionele veiligheid:

Ik mag er zijn!

Wanneer volwassenen op een goede manier met je communiceren voel je je veilig en prettig en gerespecteerd. Ze nemen de tijd om naar je te kijken en luisteren en proberen te begrijpen wat je wilt. Je voelt dat je de moeite waard bent als persoon en dat helpt je om met zelfvertrouwen deze interessante wereld te ontdekken.

Ontwikkelen van persoonlijke competenties:

Ik kan het zelf, het lukt me! Ik kan het zelf zeggen. Ik voel, denk en ontdek! Ik kan dansen, zingen, iets maken, boom klimmen, over de sloot springen....

Wanneer volwassenen op een goede manier met je communiceren leer je veel. Je leert de taal die je nodig hebt om te praten. Ze leggen je uit wat er allemaal gebeurt en hoe de dingen werken zodat je het snapt. Ze laten je zien welke dingen je goed doet en ze stimuleren je om jezelf op allerlei gebieden te ontwikkelen. Ze motiveren je om keuzes te maken en door te zetten als het even niet meer lukt.

Ontwikkelen van sociale competenties:

We doen het samen!

Wanneer volwassenen op een goede manier met je communiceren, krijg je een mooi voorbeeld van hoe je dat zelf ook kunt doen: communiceren met anderen. Je leert hoe je vrienden maakt, samenwerkt, luistert naar anderen, duidelijk maakt wat je wilt en ruzies oplost.

Eigen maken van normen en waarden:

Ik leer omgaan met anderen.

Wanneer volwassenen op een goede manier met je communiceren, leer je wat belangrijk is in het leven (zoals eerlijkheid, respect voor anderen) en hoe je een 'goed' mens wordt. Je leert ook 'hoe het hoort'. Ze leggen je de gewoonten en de regels uit die we met elkaar afgesproken hebben en helpen je daaraan te houden.

Buiten, in de natuur, komen alle facetten van de pedagogische basisdoelen aan bod.

3.3.1 Hoe geven we invulling aan emotionele veiligheid?

Bij BSO In het Wild werken we met vaste begeleiders en een kleine groep van 15 kinderen. Daardoor kennen we de kinderen, kennen de kinderen de pedagogisch medewerkers en kennen de kinderen elkaar. En weten we wat er in de groep en tussen kinderen speelt.

Om ervoor te zorgen dat elk kind zich emotioneel veilig voelt, zijn we sensitief responsief. Met sensitiviteit bedoelen we dat we de signalen van kinderen opmerken en er de juiste betekenis aan geven, we zien met andere woorden het gevoel of de intentie achter het gedrag. Met responsiviteit bedoelen we dat we op een positieve en ondersteunende manier reageren zodat het kind zich begrepen voelt.

Kinderen worden van school gehaald door een van de pedagogisch medewerkers of een vaste vrijwilliger, zo begint de middag met een vertrouwd gezicht. Als de kinderen bij ons komen, worden ze welkom geheten, we noemen het kind bij naam, hebben oogcontact, vragen hoe het gaat en zijn

oprecht nieuwsgierig. We gaan op ooghoogte zitten, helpen ze eventueel met hun pak aan doen en hebben een moment van individuele aandacht.

Naar wat stillere kinderen gaan we geregeld toe en laten we merken dat we ze zien.

We kijken en volgen waar mogelijk de behoefte van de kinderen. Als een kind verdrietig is of andere emoties uit, bieden we troost en stellen we het kind gerust. Als pedagogisch medewerker hebben we oog voor de intentie van kinderen. We nemen initiatieven en volgen initiatieven van de kinderen. We zijn consequent in onze manier van handelen en doen. Er worden concrete complimenten gegeven over gedrag. We hebben veel lol, we zorgen voor een ontspannen sfeer. Dat doen we onder andere door het maken van grapjes. Onze communicatie is erop gericht om kinderen regelmatig te laten merken dat we hen zien en hun gevoelens opmerken.

Hoe gaan we om met conflicten?

Als pedagogisch medewerkers observeren we de groepsdynamiek en de dynamiek tussen individuele kinderen. Daar spelen we op in. Als kinderen in een conflictsituatie komen, grijpen we niet direct in. We stellen ze in staat de situatie zelf op te lossen, omdat dat belangrijk is voor hun ontwikkeling naar zelfstandigheid. We blijven uiteraard wel in de buurt en ondersteunen hen als ze er zelf niet uitkomen of als de veiligheid (fysiek en of emotioneel) in gevaar komt. We luisteren dan naar alle betrokken kinderen (om de beurt). De pedagogisch medewerker luistert naar alle verhalen en laat kinderen zich uitspreken over wat ze prettig vonden en wat ze anders zouden willen: 'wat vind jij ervan?' Zo leren ze verwoorden wat ze leuk en niet leuk vinden. Zo stimuleren we dat kinderen met elkaar praten en niet over elkaar en leren ze hun grenzen aan te geven; het is ok om stop te zeggen als je wilt dat iets stopt. Er is geen winnaar of verliezer. Ze worden bevestigd in hun gevoelens en er wordt gevraagd wat ze willen. Ook wordt er samen naar oplossingen gevraagd/gezocht. Alle betrokken kinderen worden gezien/gehoord en geholpen weer contact met elkaar te maken. Door het proces op deze manier te begeleiden, worden kinderen steeds zelfstandiger in het oplossen van hun conflicten.

Als er een conflict is geweest waarbij geschopt/geslagen/gescholden is, melden we dit aan de ouders. Dit grensoverschrijdende gedrag stoppen wij zo snel mogelijk. We kijken naar wat er zich achter dit gedrag afspeelt. We brengen de ouders op de hoogte als zij hun kind komen ophalen. We lichten ze in over de voorgevallen situatie en over hoe de pedagogisch medewerker gehandeld heeft. Bij herhaling van het gedrag dat tot conflicten leidt bespreken we met de ouder of ze dit herkennen, hoe zij ermee omgaan en hoe we gezamenlijk met dit gedrag omgaan.

We hebben in de regel iedere avond na de BSO een nabespreking. We nemen door wat er goed ging, waar we minder tevreden over waren en welke eventuele bijzonderheden we bij de kinderen hebben opgemerkt. Voor kinderen die om welke reden dan ook een steuntje in de rug nodig hebben, maken we een plan (voor extra begeleiding). Soms heeft een kind even wat meer individuele aandacht nodig. Dan gaan we met een kind iets alleen doen, bijvoorbeeld samen hout sprokkelen of een vuurtje maken. Dit heeft positieve effecten op het vertrouwen van het kind. Wij streven ernaar om ieder kind te zien en te horen. Soms ondernemen we bewust kleine groepsactiviteiten zoals samen koken op het vuur buiten. Dit zijn bijzondere momenten van intensieve aandacht voor elkaar. Alle kinderen komen een keer aan de beurt en kiezen in overleg wat ze willen koken.

3.3.2 Hoe geven we invulling aan het bevorderen van persoonlijke competentie?

Kinderen op BSO In het Wild:

- Bewegen veel door actief spelen, struinen, klussen, fietsen. renspelletjes, sjouwen, klimmen, etc.
- Ontwikkelen hun motorische vaardigheden door struinen, scharrelen, vallen en opstaan, etc. in een uitdagende omgeving.
- Leren samenwerken/teamgeest ontwikkelen door als groep klussen te klaren, spellen te doen, elkaar te helpen, etc.
- Ontwikkelen hun creativiteit en vindingrijkheid door spelen in een natuurlijke omgeving, ontdekken van de vormen en kleuren in de natuur, houtsnijden, maken van natuurkunst, creatieve bezigheden in de natuur (denk aan stokken versieren/snijden, natuurschilderijen maken, buiten knutselen), etc.
- Ontwikkelen hun invoelend vermogen door sociale contacten, ruzie maken en weer bijleggen.
- Leren vrienden maken en rekening houden met elkaars voorkeuren en bijzonderheden.
- Doen kennis op over de natuur.
- Doen avontuurlijke ervaringen op.
- Maken kennis met bushcraft en vergroten daarmee hun vindingrijkheid en zelfvertrouwen.
- Voelen zich veilig in de kleine groep van de BSO.
- Ontspannen zich door het bewegen en de natuurlijke omgeving.
- Ontwikkelen hun risicocompetentie, waardoor ze steeds beter kunnen inschatten wat ze wel en niet aankunnen. Daardoor lopen ze minder kans op ongelukjes.
- Leren respect te hebben voor het milieu, doordat we bijvoorbeeld tijdens het struinen zwerfafval opruimen.
- Wennen aan gezonde tussendoortjes (appel, wortels, volkoren crackers, soep, pap).
- Leren vertrouwen op hun gevoel.
- Ontwikkelen hun talenten en ontplooiën zich op hun eigen manier en tempo.
- Worden taalvaardiger door bijvoorbeeld de taal-denkgesprekken die we voeren en het (voor)lezen.

Zoals af te leiden uit de opsomming hierboven, hebben de pedagogisch medewerkers vooral een voorwaarden scheppende (bijvoorbeeld zorgen voor materialen), stimulerende en motiverende rol. Het kind is aan zet op onze BSO. Wij kunnen de kinderen namelijk wel over de brug dragen of het kind in de boom zetten maar dan ontnemen we het kind de succeservaring en het gevoel 'ik kan het zelf'. Wij ondersteunen het kind dus, maar doen het niet voor hem of haar. Uiteraard grijpen we wel in als er een gevaarlijke situatie dreigt te ontstaan of als een kind niet verder kan (bijvoorbeeld de boom niet meer uit durft).

Wij hebben oog voor het individuele kind. We kijken naar wat een kind kan. Als een kind goed kan boom klimmen en niet over zijn/haar eigen grenzen gaat, mag dit kind best hoog. Als een kind hoog wil klimmen om stoer te doen, dan zullen we ingrijpen.

We luisteren ook naar de wensen van de kinderen. Waar ligt hun wens/behoefte? Als een kind moe is hebben we hangmatten in de bomen hangen. Een kind is er dan wel bij, maar kan letterlijk en figuurlijk lekker 'hangen'.

3.3.3 Hoe geven we invulling aan het bevorderen van sociale competentie?

De kinderen zitten in een vaste groep, ze zien elkaar elke week. Dit geeft kinderen de kans om vriendschappen te sluiten en elkaar iedere week weer terug te vinden. Ook stimuleren wij om in overleg met de pedagogisch medewerkers (in de vakantie) een vriendje of vriendinnetje mee te nemen. Ruzie en ongemak tussen kinderen proberen we niet koortsachtig te vermijden. Dit zijn juist heel waardevolle leermomenten voor kinderen. We leren van en met elkaar. We kijken daarbij natuurlijk wel heel goed naar wat een kind aan kan en begeleiden en ondersteunen waar nodig.

Bij BSO In het Wild leren kinderen om:

- hun eigen grenzen aan te geven; zeggen wat je (niet) wil.
- elkaar aan te spreken (in plaats van over elkaar te praten).
- de eigen ruimte op te zoeken als dat nodig is; even op een eigen plek zitten of liggen en aangeven dat je even alleen wilt zijn.
- samen echte klussen te klaren en elkaar te helpen:

Op een dag werd er een dode boom omgetrokken. Er waren een paar kinderen nodig om aan het touw te hangen. "wie kan er helpen?" Vier kinderen kwamen aan het touw trekken. De kinderen en een pedagogisch medewerker trokken en trokken en lieten niet los totdat de boom de goede kant opviel. Wat waren ze trots! Samen hadden ze het gedaan.

Bij het opdoen van de sociale competenties hebben de pedagogisch medewerkers een faciliterende en ondersteunende rol.

3.3.4 Hoe geven we invulling aan de overdracht van normen en waarden

Ieder mens, groot of klein, probeert uit te vinden in hoeverre zijn of haar gedrag acceptabel is voor de omgeving. Er wordt geleefd vanuit een aantal normen en waarden. Dit geldt ook voor de pedagogisch medewerkers. Ze zijn zich hiervan bewust en staan open voor reflectie op het eigen handelen en dat van collega's.

Kinderen moeten de kans krijgen om zich de waarden en normen, de cultuur eigen te maken van de samenleving waarvan zij deel uitmaken. Dit eigen maken wordt ook wel socialisatie genoemd. Het heeft te maken met het leren wat goed is en wat fout. Dat zit 'm in heel veel ongeschreven regels (omgangsvormen). Maar om het kader voor iedereen (pedagogisch medewerkers, ouders en kinderen) helder te maken, hebben we ook een aantal regels en afspraken opgeschreven. Zo weten we van elkaar waar we aan toe zijn en waar de grenzen liggen.

Waarden zijn de idealen die we nastreven en waarmee we ons in de dagelijkse praktijk verbinden. Voor zowel normen als waarden geldt dat de volwassenen het goede voorbeeld geven aan de kinderen.

Normen en waarden moeten gerelateerd worden aan de leeftijd van een kind, en aan het individuele kind en zijn/haar behoeften. Als opvoeders in staat zijn deze behoefte van het kind te respecteren, zal het kind uiteindelijk meer inlevingsvermogen ontwikkelen. Dit inlevingsvermogen is nodig om dingen vanuit zichzelf met anderen te kunnen delen. We stellen duidelijke grenzen en grijpen indien nodig op een rustige manier in zonder het kind al te moralistisch te corrigeren. En waar het ene kind juist moet leren om zich wat in te houden, moet het andere kind gestimuleerd worden om vaker de ruimte te nemen en op de voorgrond te treden. Deze visie op de overdracht van normen en waarden vraagt enerzijds dat de pedagogisch medewerker een duidelijk en consistent systeem van normen en waarden heeft, want alleen dan kan ze het herkenbare morele gedrag vertonen dat kinderen de kans

op nabootsen geeft. Anderzijds mag dit systeem van normen en waarden niet belemmeren om steeds weer met een frisse blik te kijken welke normen en waarden bij het individuele kind en zijn ontwikkelingsfase passen en hoe deze in elke specifieke situatie kunnen worden toegepast.

We begeleiden kinderen bij de socialisatie door:

- voor elkaar te zorgen
- elkaar te helpen
- aandacht te hebben
- eerbied te hebben
- eerlijk te zijn

Regels en afspraken

Om een kader te bieden, gelden er op de BSO een aantal regels en afspraken. Deze ondersteunen ook de sociale ontwikkeling en zorgen voor een emotioneel veilige omgeving. De regels en afspraken gaan over hoe we met elkaar omgaan, hoe we rekening houden met elkaar en hoe we samen zorgen voor de groepsruimte, zowel binnen als buiten. We stellen regels en afspraken zoveel mogelijk op in samenspraak met de kinderen. Als kinderen zich niet aan de regels en afspraken houden, geven we duidelijk de grenzen aan, maar we geven geen straf. Hoe we de grenzen aangeven, verschilt van situatie tot situatie. We putten daarbij uit een gereedschapskist aan handelingsmogelijkheden die gericht zijn op een oplossing. Belangrijk daarbij is dat we altijd naar de intentie of behoefte achter het gedrag kijken. Als het nodig is helpen we het kind om eerst rustig te worden. Verder hanteren we een preventieve aanpak:

- we geven zoveel mogelijk gedragsalternatieven ('in de bomen mag je wel klimmen' als een kind op het gebouw probeert te klimmen);
- we geven positieve aandacht aan gewenst gedrag ('wat fijn dat jullie al stil zijn');
- we negeren ongewenst gedrag indien mogelijk.

We vinden het ook heel belangrijk om bij het kind aan te geven dat de relatie niet 'beschadigd' is door een eventuele terechtwijzing ('ik ben niet meer boos'). Het kind weet dan dat het als het ware met een schone lei door kan op de BSO.

Overzicht van de regels en afspraken

- De belangrijkste regel is: Kleren en kinderen moeten vies mogen worden! En ze mogen vallen en opstaan!
- Kinderen trekken hun buitenpak meteen aan bij aankomst bij de BSO.
- Kinderen dragen zorg voor eigen jassen en tassen en leggen ze op de daarvoor bestemde plek.
- Bij het ophalen nemen de pedagogisch medewerker(s) en het kind afscheid van elkaar zodat het duidelijk is dat de verantwoordelijkheid is overgedragen.
- Er gaat één kind tegelijk naar het toilet.
- Na toiletbezoek wassen we onze handen.
- De binnenruimte is een rustige plek, buiten mag gestoeid en gerend worden. We hebben een binnen stem (zacht) en een buitenstem (mag luider).
- De huiskamer is een plek voor rustig spel.
- De buitenhuiskamer is rond de vuurplaats (afgeschermd met takkenrul) dit is ook een plek voor rustig spel. Hier wordt rustig gelopen en gepraat.
- In de keuken komen we alleen onder begeleiding en de grotere kinderen met toestemming van de pedagogisch medewerker(s).
- Kinderen blijven binnen de door pedagogisch medewerkers aangegeven grenzen.

- De pedagogisch medewerkers beoordelen tot hoe hoog kinderen in bomen mogen klimmen.
- Als we gaan struinen maken de pedagogisch medewerkers vooraf afspraken met de kinderen: hoe ver kinderen mogen, komen bij indianenroep/vogelfluitje, bij elkaar blijven, in de berm lopen, wachten bij een weg, etc. Regels worden regelmatig herhaald.

Belonen en corrigeren

Wij belonen positief en gewenst gedrag van kinderen zoveel mogelijk met een compliment. Uitgangspunt hierbij is dat een kind meer leert van belonen dan van corrigeren. Wij spreken kinderen aan op hun gedrag, niet op wat of hoe ze zijn. Als er sprake is van ongewenst of lastig gedrag, dan zullen we proberen te achterhalen wat de reden hiervan is. Wij staan open voor deze achterliggende gevoelens, zodat we het negatieve gedrag kunnen ombuigen naar positief gedrag.

Liefde voor de natuur

Zoveel mogelijk buitenzijn en de liefde voor de natuur bijbrengen aan de kinderen vinden wij een ontzettend belangrijke waarde. Wij willen kinderen de schoonheid en kracht van de natuur laten ervaren zodat ze de natuur later niet vervuilen, maar ervoor zorgen. Als kinderen met de natuur bezig zijn, is de kans namelijk groter dat ze later betrokken zijn bij natuurbescherming (bron: Riyan v.d. Born). De kracht van de natuur ervaren de kinderen door onder alle omstandigheden buiten te zijn. Ze voelen bijvoorbeeld de kracht van de wind, horen de donder van het onweer, bewonderen een mooie bloem, en voelen de grootsheid van de bomen. Ze zien dat de natuur uit zichzelf verandert, met niet-menselijke krachten. De kinderen ervaren de seizoenen en het weer aan den lijve. Ze zien door het jaar heen dezelfde plekken die er anders uit zien.

Als hulpmiddel gebruiken we regelmatig blinddoeken om intenser te voelen en te vertragen. Geuren te ruiken. Om elkaar te leiden, samenwerking te stimuleren, verantwoordelijkheid voor elkaar te stimuleren. Ook trekken we wel eens onze schoenen uit (als het warm is) om echt de verbinding met de aarde te voelen. Zo leren ze de aarde/natuur echt kennen en voelen. Alles wat we doen is met respect voor de natuur:

- Als we een visje hebben gevangen, zetten we het weer terug als we het hebben bekeken. Of we maken het schoon en bakken het op het vuur (dat is ook bushcraft).
- We leren kinderen ook om alleen te nemen wat je nodig hebt.
- Als we insecten hebben bekeken zetten we deze weer zoveel mogelijk terug op de plek waar we ze hebben gevonden.
- We ruimen rommel op en laten de omgeving waar we zijn geweest netjes achter.

Wij als pedagogisch medewerkers zijn ons ervan bewust dat we een voorbeeldfunctie hebben voor de kinderen.

'Passie voor de natuur ontwikkel je niet door een dvd te kijken maar passie is iets persoonlijks. Met hun modderige handen scheppen de jongeren zelf de passie uit de aarde omhoog, die via vies geworden mouwen hun hart bereikt'. Bron: Richard Louv, het laatste kind in het bos.

Milieubewustzijn en sociale cohesie

Milieubewustzijn en sociale cohesie vinden we bij BSO In het Wild bijzonder belangrijk in het kader van socialisatie. Een paar voorbeelden van ons milieubewustzijn:

- Biologisch eten en drinken;

- Oprapen van zwerfafval tijdens het struinen;
- Zonnepanelen op het dak van ons gebouw;
- Scheiden van afval;
- Gebruikmaken van bestaand (tweedehands) materiaal, zoveel mogelijk uit de natuur;
- Gebruikmaken van collega's en leveranciers die in de buurt van Eefde wonen;

Een paar voorbeelden van het belang dat we hechten aan sociale cohesie:

- Onderhouden van contacten in de buurt, bijvoorbeeld door een taart of iets anders te bakken voor de burens.
- We hebben een buurtfunctie omdat er veel kinderen uit de buurt komen, zo kunnen we de kinderen ook regelmatig thuis brengen als ouders in de file staan.

We lopen te struinen door het bos en er ligt een heel pakket met kranten in het bos. Kinderen: 'Hee dat hoort daar toch niet te liggen dat is niet goed voor de aarde.' We ruimen het samen op. Door top-natuurervaringen aan te bieden zullen onze kinderen later vaker bijdragen aan een vorm van natuurbescherming. Op deze wijze levert BSO In het Wild een bijdrage aan natuurbescherming, nu en in de toekomst.

4. Volgen en stimuleren van de ontwikkeling

Het kind staat centraal

Wij zijn een kleinschalige BSO (15 kindplaatsen.) Wij hebben al jaren (vanaf 2009) voor ieder kind persoonlijke aandacht. Wij zijn in principe altijd (met uitzondering van de ophaalmomenten) met twee pedagogisch medewerkers aanwezig. Alleen bij ziekte of een bijzondere gelegenheid huren wij iemand anders in. De kinderen hebben dus altijd een bekende pedagogisch medewerker. Wij kennen de kinderen en de kinderen kennen ons. We zien elkaar iedere week. Daardoor weten we waar de kinderen zich bevinden in hun ontwikkeling en kunnen we daar goed op inspelen.

Wij als collega's hebben veelvuldig overleg. Dit doen we dagelijks door de bijzonderheden te bespreken. En iedere zes weken hebben we een teamoverleg. Opgemerkte bijzonderheden van kinderen bespreken we met elkaar. Indien nodig hebben we contact met ouders over (opvallend) gedrag of ontwikkeling en hoe er thuis en/of op school mee om wordt gegaan. In een dergelijk gesprek komt het volgende aan de orde:

- De ouder vertelt over hoe het thuis en/of op school gaat met het kind. We overleggen met ouders hoe we daarvan kunnen leren, zodat we als BSO goed kunnen aansluiten.
- De ouder geeft aan of kind/ouder/gezin ondersteuning krijgen. Voor ons is het belangrijk dat we hiervan op de hoogte zijn, zodat we eventueel - uiteraard in overleg met de ouders - kunnen overleggen met deze partners én als BSO goed kunnen aansluiten.
- Als pedagogisch medewerkers bespreken we deze informatie samen, en ook hoe we er (de volgende keer) mee om kunnen gaan en hoe we het kind kunnen stimuleren/helpen/ondersteunen.

We zijn actiegericht en proactief.

Mentorschap

De kinderen zijn verdeeld over de pedagogisch medewerkers. Tijdens het intakegesprek worden ouder en kind geïnformeerd over wie de mentor van het kind is. Op alle dagen is een van de mentoren dagverantwoordelijke, en ook werken ze deels samen op de groep.

Aandacht voor welbevinden

Door de grote verschillen tussen kinderen is het aan de pedagogisch medewerker, in samenwerking met de kinderen, een continue taak om te werken aan het welbevinden van de kinderen. En de behoeften van kinderen kunnen wat dat betreft verschillen. Zo kan het ene kind helemaal gelukkig zijn door rustig een Donald Duck te lezen rond het vuur na een lange schooldag, terwijl het andere kind barst van de energie na een hele dag zitten en graag wil rennen of een tikspel wil spelen in het bos. Beide kinderen hebben op dat moment een andere behoefte om te komen tot welbevinden. Daarom hebben we voortdurend oog voor het welbevinden van kinderen. Daarbij letten we op de onderstaande zeven kenmerken van welbevinden.

De 7 kenmerken van welbevinden;

1. Openheid. Het kind staat open voor en heeft plezier in de wereld om zich heen. Neemt gebeurtenissen met belangstelling in zich op, zonder dat dit betekent dat het steeds wordt afgeleid.
2. Nieuwsgierigheid. Het kind is actief gericht op zijn omgeving. Nieuwsgierige kinderen zijn uit op nieuwe ervaringen, kennis en vaardigheden. De wereld is een uitdaging voor hen.
3. Levenslust. Een levenslustig kind straalt uit dat het "er zin in heeft" en geniet zichtbaar van de dingen die gebeuren en die het zelf doet.
4. Teverdenheid. Een tevreden kind accepteert zichzelf en de omgeving. Het kind vertoont weinig tekenen van frustratie, boosheid of weerzin. Natuurlijk laat ook een tevreden kind af en toe merken waarmee hij het niet eens is. Ontevreden kinderen tonen hun frustratie door tegendraadsheid, onredelijke en overdreven boosheid en dwingend gedrag.
5. Ontspanning. Een ontspannen kind straalt rust uit. Het heeft zijn aandacht bij de omgeving en reageert zonder schrik op gebeurtenissen, het laat zich goed kalmeren of troosten. Dit betekent niet dat het kind niet ingespannen bezig kan zijn. Integendeel, juist de kinderen die gespannen zijn, komen hier vaak niet aan toe, omdat ze hiervoor niet de rust kunnen opbrengen.
6. Zelfvertrouwen. Kinderen met zelfvertrouwen ondernemen dingen met een rotsvast vertrouwen dat het allemaal wel zal lukken. Ze wekken de indruk zeker van hun zaak te zijn, en laten zich niet snel uit het veld slaan. Kinderen met weinig zelfvertrouwen zijn afwachtend, soms zelfs angstig, nemen geen risico, en hebben steeds een duwtje nodig van buitenaf om tot iets (nieuws) te komen.
7. Evenwichtigheid. Een evenwichtig kind reageert met voor de buitenwereld begrijpelijke emoties op situaties. De emoties (zoals vreugde, affectie, verdriet, boosheid) zijn niet overdreven of extreem ingehouden en goed afgestemd op de situatie.

Signaleren bijzonderheden in de ontwikkeling

Hoe verkrijgen wij informatie over de ontwikkeling van de kinderen en signaleren we als er sprake is van bijzonderheden in het gedrag of de ontwikkeling?

- Via de ouders van het kind
- Via eigen observaties als mentor of pedagogisch medewerker. Deze bespreken we tijdens de evaluatie aan het eind van de dag of tijdens het teamoverleg. Bijzonderheden leggen we vast in een kinddossier.

- Via de leerkracht van school met toestemming van de ouders.
- We nodigen ouders uit voor een gesprek als we iets signaleren, zoals een achterstand in motoriek, moeite met samen spelen of boos gedrag. Samen kijken we ernaar, soms is een gesprek erover al voldoende. Soms is er een verwijzing nodig, bijvoorbeeld via school naar opvoedingshulp. Afhankelijk van de wens van de ouder kan gezocht worden in de reguliere sector of in de alternatieve, bijvoorbeeld een homeopaat in plaats van een dokter. Soms is het ook verstandig de ouder zelf te verwijzen naar een arts, psycholoog of andere hulpverlener, omdat hij of zij zelf problemen heeft. Meestal gaat dan om het stimuleren tot de actie die ze zelf al in gedachten hadden. Of juist hen te stimuleren de positieve stap te zetten in eigen ontwikkeling.

5. Eten en drinken op de BSO

Kinderen zijn in de groei én ze bewegen veel bij onze BSO, ze verbruiken dus veel energie. We vinden het belangrijk dat kinderen gezond eten en daarom eten we bij BSO In het Wild zoveel mogelijk biologisch. Bij de **lunch** eten we bruine/volkoren boterhammen, crackers en/of rijstwafels. Het beleg dat op tafel staat is zeer gevarieerd: kaas, amandelpasta, appelstroop, jam zonder suiker, carobepasta en soms hagelslag. We vinden het belangrijk dat er voor ieder kind iets lekkers tussen staat en er verschillende smaken zijn. Er is vaak ook rauwkost bij de maaltijd, zoals wortel, tomaat en komkommer. **Tussendoor** wordt er fruit of een ander gezond tussendoortje. We **drinken** biologisch diksap, thee (zonder suiker) of water.

Indien nodig houden we rekening met dieetwensen van individuele kinderen.

6. Samenwerken met ouders

Contact met ouders

We hechten veel waarde aan goed contact met alle ouders om zo te komen tot een optimale samenwerking. Korte lijstjes vinden we belangrijk, daarom vragen we ouders om snel contact op te nemen als er belangrijke zaken spelen. De middelen die we verder voor oudercontacten gebruiken zijn:

- **Intakegesprek:** de bedoeling van een intakegesprek is om met elkaar kennis te maken. Ouders krijgen inzicht in de werkwijze van de BSO en de mentor maakt kennis met ouder en (de bijzonderheden van het) kind. We vertellen over onze pedagogische visie en de gang van zaken bij de BSO. Eventuele vragen van ouders en kind worden beantwoord en we maken samen afspraken over het wennen. We vragen ouders naar het kind in de thuissituatie, wat het kind doet als het boos of verdrietig is en hoe we daarmee om kunnen gaan en of er bijzonderheden zijn (gedrag, dieet, allergieën, etc.). Intakegesprekken kunnen bij de ouders thuis zijn, maar ook op locatie. In het laatste geval doen we meteen een rondleiding over het terrein. We nemen bewust de tijd voor deze kennismaking, omdat een goede start het contact versterkt. In het intakegesprek komen verder de volgende zaken aan de orde:
 - Wie de mentor wordt van het kind
 - De groepsgrootte
 - Toelichting contract met huisregels
 - Calamiteitenformulier
 - Het beleid veiligheid en gezondheid
 - De buiten-/huisregels.

- Dat we aangesloten zijn bij een klachtencommissie/geschillencommissie
 - Dat we een oudercommissie hebben en wie daarin zitting hebben
 - We bespreken de wenperiode
- **Overdrachtsgesprekjes** bij het ophalen of een telefonisch overleg om nog iets te vertellen over de middag. Als er iets is voorgevallen wat meer uitleg behoeft, dan neemt de mentor van het kind bij voorkeur die avond nog even contact op met de ouder(s). Zij mogen 's avonds ook contact opnemen als ze nog iets belangrijks/dringends willen bespreken.
- **Oudergesprekken:** Omdat we veel aan overdracht doen en ook een groepsapp hebben, doen we niet standaard voor iedereen jaarlijks een oudergesprek. Wij geven uiteraard wel aan dat ouders zich kunnen opgeven voor een gesprek. Als wij vinden dat een oudergesprek nodig is, dan vragen we ouders daarvoor. Dat kan ook buiten de periode van de oudergesprekken; op aanvraag van zowel ouder als BSO-mentor kan altijd een extra oudergesprek plaatsvinden.
- **Groepsapp voor ouders:** ieder weekend wordt een app verstuurd over de komende week. Als er toestemming voor is gegeven, kunnen er ook foto's worden gedeeld. Zo kunnen ouders mee(be)leven.
- **Nieuwsbrief** (ongeveer 4 keer per jaar): heeft niet alleen een praktische, maar ook een pedagogisch-informatieve functie. Ouders worden door de nieuwsbrief betrokken bij wat er allemaal leeft en gebeurt bij BSO In het Wild. Zo kunnen ouders mee(be)leven.
- Een à twee keer per jaar is er een informele **picknick** met ouders en kinderen (rond het vuur).
- **Ouderavond:** soms organiseren we een ouderavond. De invulling verschilt per avond en kan bestaan uit het belichten van een thema, het informeren over actuele ontwikkelingen op de BSO, etc.

Wennen op de BSO

Niet alleen de kinderen, soms moeten ook de ouders wennen aan de BSO. Daarom hebben we een wenperiode. Hierin leggen we de basis voor een vertrouwensrelatie tussen kind, ouders en pedagogisch medewerkers. In het intakegesprek wordt met de ouders besproken wat voor hun kind de beste manier is om in te stromen. Meestal komen ouder en kind eerst op een rustig afgesproken moment de sfeer proeven en kennismaken met de groep en de pedagogisch medewerkers. Daarna stemmen we verder af. Meestal wordt het kind een volgende keer gebracht door de ouder en blijft het kind een paar uur. De volgende keer halen wij het kind van school en gaat het mee met de groep. Individueel wordt bekeken wat het beste past. Ieder kind is uniek en heeft een eigen aanpak nodig.

Oudercommissie

De Wet Kinderopvang stelt een oudercommissie verplicht voor iedere kinderopvangorganisatie. De oudercommissie heeft adviesrecht over onder andere pedagogisch beleid, voedingsbeleid, het veiligheids- en gezondheidsbeleid, openingstijden en jaarlijkse prijsontwikkelingen. De oudercommissie behartigt de belangen van alle ouders van BSO In het Wild. Met vragen en/of opmerkingen kunt u dan ook altijd terecht bij de oudercommissieleden. De contactgegevens van de oudercommissieleden worden opgenomen in de nieuwsbrief.

BSO In het Wild heeft een oudercommissie waarin drie ouders zitting hebben. In de nieuwsbrief aan de ouders worden ouders op de hoogte gesteld van het wel en wee van de oudercommissie. Zij vergaderen minimaal twee keer per jaar. De bijeenkomsten zijn voor iedere ouder toegankelijk.

7. Pedagogisch beleidskader

Aanmelden en wijzigingen

De dag waarop het aanmeldingsformulier is ontvangen, geldt als datum van inschrijving. Broertjes en zusjes van al geplaatste kinderen krijgen voorrang op de wachtlijst.

Veranderingen in en opzeggingen van dagen dienen per mail gecommuniceerd te worden middels een wijzigingsformulier. De opzegtermijn is 1 maand en opzeggen dient per mail te gebeuren voor de 1ste van de maand.

De organisatie

Sinds 1 februari 2012 is BSO In het Wild een landelijk geregistreerde BSO met als houdster Joyce Ruysink (tot die tijd bekend als BSO Yonathan Buiten Zijn). De BSO heeft sinds 1 maart 2017 vijftien kindplaatsen per dag, daarvoor waren dat 12 kindplaatsen. De kindplaatsen worden bezet door vaste kinderen op vaste dagen. Tijdens vakanties, als sommige kinderen niet komen, is er ruimte voor incidentele opvang. Op alle dagen werken er twee pedagogisch medewerkers en meestal een vrijwilliger of stagiaire.

Alle personen die structureel op de BSO actief of aanwezig zijn, zijn in het bezit van een verklaring omtrent gedrag (VOG) en zijn gekoppeld aan de organisatie.

Groeps grootte en pedagogisch medewerker/kind-ratio

Wij werken met een BKR (beroepskracht-kind ratio, ofwel hoeveel kinderen mag een pedagogisch medewerker begeleiden) van maximaal 1 op 8. Onze groep bestaat uit maximaal 15 kinderen. Er is dus één vaste stamgroep per dag. We kiezen er bewust voor om te werken met een kleinere groep dan toegestaan. Daardoor kunnen we ieder kind optimaal begeleiden in zijn/haar ontwikkeling en ingaan op de interesses van de kinderen. Mocht het voorkomen dat er minder dan 8 kinderen op de BSO zijn (bijvoorbeeld door ziekte of vakantie) dan is er één pedagogisch medewerker aanwezig. In de regel is er ter ondersteuning van de pedagogisch medewerkers ook nog een vrijwilliger/stagiaire aanwezig. We zijn daardoor goed bezet en hebben veel aandacht voor ieder kind!

De 30-minuten- en 3-uursregeling

Op een schooldag mag volgens wet- en regelgeving gedurende maximaal een half uur per dag, worden afgeweken van de beroepskracht-kindratio (BKR). Er kunnen dan minder beroepskrachten worden ingezet. Voorwaarde is dat minimaal de helft van het, op grond van de beroepskracht-kindratio vereiste, aantal medewerkers wordt ingezet.

Tijdens studie -en vakantiedagen, bij minimaal tien uur aaneengesloten opvang, mag volgens wet- en regelgeving worden afgeweken van de beroepskracht-kindratio gedurende maximaal drie uur per dag. Die uren hoeven niet aaneengesloten te zijn. Er kunnen tijdens die uren minder pedagogisch medewerkers worden ingezet. Voorwaarde is dat minimaal de helft van het, op grond van de beroepskracht-kindratio vereiste, aantal medewerkers wordt ingezet.

Op **schooldagen** wijken wij maximaal een half uur af van de BKR, namelijk tussen 14.30 en 15.00.

In de **vakantie** maken wij gebruik van de 3-uursregeling. We zijn open van 8.00 tot 18.45. Er wordt mogelijk afgeweken tussen 8.30 uur en 10.00 uur en mogelijk tussen 17.00 en 18.30 uur.

Extra dagdelen/incidentele opvang

Het is mogelijk om in overleg extra dagdelen af te nemen mits de groepsgrootte niet aan zijn maximum van 15 kinderen zit. BSO In het Wild regelt dit met losse facturen. Ook in de vakanties wanneer de BSO geopend is, is het mogelijk om in overleg extra dagdelen af te nemen.

Vakanties zijn zo leuk!

Tijdens de vakantieopvang, wanneer BSO In het Wild de hele dag open is, wordt er een vakantie sfeer gecreëerd met meestal een dagthema en vaak een deel van de dag een activiteit buiten het terrein. Er is ook meer tijd om lekker te spelen als daar behoefte aan is.

We starten op de BSO locatie en komen daar ook weer tegen ophaaltijd weer terug. Het zijn dagen waarin we de activiteiten kunnen uitdiepen. Het koken op vuur kan bijvoorbeeld uitgebreider. Er is meer tijd en echt vakantie!

In de vakantie is er meestal ruimte voor incidentele opvang, ook voor kinderen die geen jaarcontract hebben.

Vervoer van school naar BSO

De kinderen worden met de auto van school gehaald en naar de BSO gebracht. Het vervoer met de auto gaat volgens wettelijke vervoersregels. Kinderen zitten vast in een veiligheidsgordel. Kinderen onder de 1.35 meter zitten op zitverhoger. De kinderen worden door een van de pedagogisch medewerkers of door een vrijwilliger (met VOG en gekoppeld aan de BSO) gehaald. Omdat we zoveel mogelijk werken met vaste gezichten kennen de kinderen deze personen.

In principe gaan de kinderen direct vanaf school naar de BSO en we streven daarbij naar een zo kort mogelijke reistijd. Het kan wel eens voorkomen dat ze nog even mee gaan naar een andere school om kinderen op te halen.

Tijdens het vervoer van de kinderen is BSO In het Wild verantwoordelijk en hieruit volgend ook aansprakelijk wanneer de kinderen onverhoopt iets overkomt. BSO In het Wild heeft dit geregeld middels een aansprakelijkheidsverzekering, een autoverzekering en een aanvullende verzekering ongevallen.

De ouders van de kinderen die vervoerd worden door BSO In het Wild hebben hier tijdens het intakegesprek toestemming voor gegeven op het toestemmingsformulier vervoer met de auto.

De pedagogisch medewerker heeft altijd een telefoon mee waar zij/hij op te bereiken is. Of waar zij/hij mee kan bellen in noodsituaties.

Uitstapjes en vervoer

Indien de BSO buiten de BSO-locatie (scouting Eefde) plaatsvindt, bijvoorbeeld in het geval van een uitstapje, zorgt de BSO voor het vervoer. Ouders worden in principe van tevoren geïnformeerd over uitstapjes en het vervoer daarnaartoe. In geval van spontane uitstapjes informeren we ouders via de app over de locatie.

Vaccinaties

We laten de keuze voor het wel of niet deelnemen aan het Rijksvaccinatieprogramma, het wel of niet inenten tegen veel voorkomende ziektes, bij de ouders. Wij vragen bij de intake van een nieuw kind aan de ouders om aan te geven of en welke vaccinaties het kind heeft gehad om goed op de hoogte te zijn van eventuele kwetsbaarheden. Uiteraard houden wij ons aan de richtlijnen en adviezen van

de GGD en de gemeente. Wanneer er een kinderziekte geconstateerd wordt, treden we direct in overleg met de GGD.

Gezondheidsbeleid, veiligheidsbeleid en toezicht

Onze BSO voldoet aan de regels zoals deze gesteld zijn in de Wet Kinderopvang en aanverwante regelgeving. Ook de GGD en brandweer stellen bepaalde eisen. Gemeente, GGD en brandweer oefenen samen met de arbeidsinspectie een toezichhoudende en controlerende functie uit.

Jaarlijks controleert de Inspectie van de GGD of wij voldoen aan het inspectiekader, waaronder het veiligheid- en gezondheidsbeleid. Dit beleid is voor ouders opvraagbaar en wordt besproken met pedagogisch medewerkers zodat zij weet hebben van de risico's, de aanpak en hun eigen verantwoordelijkheden daarin. De veiligheids- en gezondheidsafspraken zijn opgenomen in een apart document: xxxxx. Inspectierapporten van de GGD zijn te vinden via onze website.

Meldcode kindermishandeling

Een bijzonder punt van aandacht in de kinderopvang is kindermishandeling. We hanteren hiervoor een protocol geënt op landelijke voorschriften. Een meldcode inzake kindermishandeling en huiselijk geweld is verplicht. Indien we een vermoeden hebben dat een ouder of medewerker zich hieraan schuldig maakt wordt melding gedaan bij 'Veilig Thuis'. Zoiets doen wij uiteraard niet lichtvaardig, want een valse melding kan zeer beschadigend werken tussen allerlei relaties. Het risico van kindermishandeling is soms een bespreekpunt tijdens een teamvergadering of sollicitatiegesprek om te weten hoe pedagogisch medewerkers hierin staan. Indien een pedagogisch medewerker signalen hiertoe oppikt overlegt zij met de houdster en worden de stappen in de meldcode gevolgd. Intern is er een aandachtsfunctionaris aanwezig: Joyce Ruysink, de houdster van de BSO.

8. Personeelsbeleid/opleidingsplan

Samenwerking met freelancers/ZZP'ers

BSO In het Wild heeft geen personeel in dienst. De pedagogisch medewerkers en eventueel andere personen die activiteiten verzorgen bij BSO In het Wild werken allen op freelancebasis.

Met enige regelmaat is er een praktisch en pedagogisch teamoverleg.

Voor aanvang van de (mid)dag hebben de medewerkers contact met elkaar. Op dat moment worden eventuele bijzonderheden van kinderen besproken en een taakverdeling met de daarbij behorende activiteiten en de pedagogische- of risico-aanpak. Houdster en pedagogisch medewerkers actualiseren en verlevendigen deze kennis (hoe gaan we om met kinderen) door met elkaar dagelijks (medewerkers die op de betreffende dag werkzaam zijn) en tijdens het teamoverleg bezig te zijn met de vraag: Hoe is het met onze kinderen? Zien en horen we ze voldoende? We hebben kind besprekingen. En we ontwikkelen ons op persoonlijk vlak om ook fris en gemotiveerd te blijven.

Pedagogisch beleidsmedewerker/coach

Vanuit wet- en regelgeving is het verplicht om een pedagogisch beleidsmedewerker/coach (we gebruiken in het vervolg voor het gemak de term pedagogisch coach) in te zetten. De pedagogisch coach heeft twee belangrijke taken. Ze houdt zich bezig met de ontwikkeling en invoering van het pedagogisch beleid. Daarnaast coacht ze pedagogisch medewerkers bij hun dagelijkse werkzaamheden. Voor BSO In het Wild geldt dat:

- We een pedagogisch coach moeten inzetten voor minimaal 50 uur beleidswerk per jaar.
- Iedere pedagogisch medewerker jaarlijks coaching ontvangt, ook tijdelijke en flexibele medewerkers. Per fulltime formatieplaats (36 uur) is minimaal 10 uur coaching per jaar beschikbaar. Bij BSO In het Wild werken we in totaal met 2,5 fte aan pedagogisch medewerkers, dat betekent dat er jaarlijks 25 uur coaching zijn te verdelen (2,5 fte x 10 uur).

Annika de Haan is onze pedagogisch beleidsmedewerker/coach. Dit doet zij in samenwerking met Joyce Ruysink als houdster van de BSO.

Wie ontvangt coaching en hoeveel uur?

Er is geen minimum gesteld aan het aantal coachingsuren per pedagogisch medewerker. Ook is de wijze van verdeling van de coachingsuren over de pedagogisch medewerkers niet voorgeschreven. Het is aan de kinderopvangondernemer om de verdeling van deze coachingsuren te bepalen al naar gelang de wensen en het functioneren van de pedagogisch medewerkers die bij BSO In het Wild werkzaam zijn. Hierbij geldt de voorwaarde dat elke pedagogisch medewerker jaarlijks coaching ontvangt. Iedere pedagogisch medewerker wordt zowel individueel als in de groep (groepscoaching) gecoacht. Voor iedere pedagogisch medewerker wordt in overleg besproken of er een (ander) professionaliseringsaanbod nodig is.

Er wordt bijgehouden wie, wanneer en hoe lang is gecoacht. Deze uren zijn in te zien in de werkmap.

Stagiaires en vrijwilligers:

Bij BSO In het Wild werken we regelmatig met stagiaires en vrijwilligers. Sinds april 2012 zijn wij een erkend leerbedrijf, aangesloten bij SBR voor stagiaires van de opleiding SPW 2/3.

De taken die vrijwilligers en stagiaires bij ons doen zijn ondersteunend aan die van de pedagogisch medewerkers. Zo hebben we bijvoorbeeld vrijwilligers die de kinderen van school halen en bij de BSO brengen. Verder werken we met stagiaires en middelbare scholieren. De taken die vrijwilligers en stagiaires doen zijn heel divers, maar altijd ondersteunend. Ze helpen met huishoudelijke taken zoals tafel dekken, afruimen, de afwas naar de keuken brengen, afwasmachine inruimen, sap maken, opruimen, etc. Ook helpen ze ons met de kinderen tijdens activiteiten. Denk aan voorlezen, meegaan op pad, meedoen met een spel, een kind helpen waar nodig, vuur aanhouden en erbij blijven, etc. We zijn heel blij met deze ondersteunende handen op de groep!

Stagiaires en vrijwilligers staan nooit alleen op de groep, zijn geen mentor en gaan niet alleen met een kind naar de wc. De verantwoordelijkheid ligt altijd bij de pedagogisch medewerker(s) die op de groep staat. De eindverantwoordelijkheid ligt bij de houdster.

Alle stagiaires¹ en vrijwilligers zijn in het bezit van een VOG en gekoppeld aan BSO In het Wild. Iedere stagiaire heeft een vast aanspreekpunt. Regelmatig voeren we evaluatiegesprekken met de stagiaire of vrijwilliger. We hebben een protocol voor stagiaires/vrijwilligers. In dit protocol staan regels waar de stagiaires/vrijwilligers zich aan moeten houden. Voordat ze beginnen lezen ze eerst het pedagogisch beleidsplan en het veiligheid en gezondheidsbeleid. We vinden het belangrijk dat stagiaires goed voorbereid bij ons beginnen. Stagiaires die voor langere tijd bij ons komen, moeten ook een stagecontract hebben voordat ze bij ons mogen beginnen.

¹ Stagiaires die voor een maatschappelijke stage van minder dan 10 uur komen, hoeven hiervoor geen VOG aan te vragen.